

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
Fakulta právnická
Katedra správního práva

Posudek oponenta bakalářské práce

Název práce: Přestupky proti bezpečnosti a plynulosti silničního provozu
Autor: Jiří Lupoměch
Autor posudku: JUDr. Milan Podhrázký, Ph.D.

1. Zadání a cíl práce:

Jako cíl své bakalářské práce si autor stanovil především „prezentovat získané teoretické a praktické vědomosti“ k danému tématu „doplněné o osobní pohledy a případně o konkrétní judikaturu Nejvyššího správního soudu.“ Přestože práci s judikaturou i uvedení „osobního pohledu“ autora lze považovat za automatickou součást jakékoliv závěrečné práce související s pozitivním právem, je možno takto stanovený cíl považovat za odpovídající pro potřeby bakalářské práce. Ostatně s ohledem na profesní zkušenost autora se přímo nabízí využití jeho praktických poznatků s aplikací příslušných právních předpisů (v oblasti bezpečnosti a plynulosti silničního provozu), čímž nepochybně předkládaná bakalářská práce jednak získává oproti pracím na obdobná témata na obsahové zajímavosti, a jednak omezuje nutnost opakovat již mnohokrát řečené.

Určité výhrady lze vznést k tomu, že autor v samém úvodu práce (str. 8) konstatuje, že chce současně „upozornit na sporné, problematické výsledky předkladatelů zákona, když v průběhu procesu schvalování zákonů poslanci poslanecké sněmovny nekonceptními návrhy změn zásadně narušují strukturu předkládaných norem pro oblast bezpečnosti dopravy...“ . V tomto ohledu je třeba především konstatovat, že cíle bakalářské práce, které sám autor navíc považuje za stěžejní, by měly být stanoveny jednoznačně, srozumitelně a především tak, aby celá práce byla směřována k naplnění takových cílů. Daná práce ovšem směřuje k naplnění uvedeného cíle pouze okrajově, což z takového cíle činí spíše bezobsažnou proklamaci než jednoznačné vymezení vědeckého zájmu autora.

I přes výše uvedené je nicméně třeba považovat zadání práce i cíle autora za přiměřené vzhledem k požadavkům kladeným na daný druh práce.

2. Obsahové zpracování práce (včetně systematického uspořádání, proporcionality a práce s právní úpravou, odbornou literaturou a judikaturou):

Posuzovaná bakalářská práce se vedle úvodu, závěru a cizojazyčného resumé člení na 5 samostatných kapitol, které jsou dále strukturovány. První kapitola (str. 10 - 18) je věnována obecným otázkám správního trestání a přestupků (pojem, skutkové podstaty, sankce a ochranná opatření). Druhá kapitola (str. 18 - 30) se zabývá procesními aspekty řízení o přestupcích a na ni pak navazuje kapitola třetí, zaměřená na přestupky spáchané zejména řidiči (str. 30 - 52). Čtvrtá část práce (str. 52 - 57) je věnována bodovému systému a v části páté autor popisuje praktický postup Policie České republiky při řízení o dopravním přestupku (str. 57 - 62).

Součástí práce jsou též přílohy. Ty se skládají jak z částí textové (přílohy č. 1 a 2), která práci samotnou vhodně doplňuje, tak z částí obrazové (příloha č. 3 - 6), která je představována fotodokumentací vybraných přestupků. K využití příloh obrazových je třeba vznést určité výhrady. Pomineme-li totiž možné pracovní-právní či autorsko-právní aspekty využití těchto obrazových příloh, o ochraně osobních údajů nemluvě, lze vyjádřit i jistou pochybnost, zda bylo

pro účely dané bakalářské práce vůbec nezbytné jakoukoliv obrazovou dokumentaci podobného druhu přikládat. Troufám si totiž tvrdit, že v málokteré oblasti správního trestání je průměrný čtenář téměř každodenně konfrontován s pácháním přestupků v takové míře, jako je tomu právě v případech bezpečnosti a plynulosti silničního provozu; představitivost čtenářů o konkrétní podobě páchání těchto přestupků je tedy dle mého soudu dostatečná.

Za stěžejní lze z hlediska obsahu předkládané bakalářské práce považovat především kapitoly třetí a pátou, čemuž do určité míry odpovídá i jejich rozsah. Uvedené kapitoly je možno bezesporu označit za to cennější a zajímavější, co daná práce přináší. Mnohem stručnější popis hmotně-právních i procesních otázek souvisejících s přestupky v úvodních kapitolách a naopak ještě podrobnější rozpracování kapitol následujících by práci jen a jen prospělo. Nelze se ostatně zbavit dojmu, že dvě úvodní kapitoly práce představují až příliš obecné a mnohdy i nadbytečně zdouhavé uvození do popisované problematiky, jemuž navíc chybí bližší vazba na samotné jádro práce. Kupříkladu snaha autora na str. 30 popsat ve dvou odstavcích podrobnosti možného soudního přezkumu rozhodnutí správních orgánů a řízení před správními soudy působí velmi rozpačitě (práce by se bez uvedeného velmi zjednodušujícího popisu jistě obešla, případně se zde nabízel odkaz na poznámku pod čarou s uvedením pramene, kde je daná problematika podrobně rozebrána). Nemohu se ostatně ubránit dojmu, že v rámci práce mělo být poznámkového aparátu využíváno častěji a účelněji, což by zejména strukturu textu a přehlednosti celé práce velmi pomohlo.

V rámci předkládané práce se pak zcela jistě nabízelo ještě více zohlednit změny způsobené zákonem č. 133/2011 Sb., který do popisované problematiky poměrně výrazně zasáhl (autor tak činí spíše okrajově). Jistě je možno mít pochopení pro nelehkou situaci, v níže se autor při dokončování práce v důsledku přijetí uvedeného zákon ocitl, nelze ale současně přehlédnout datum dokončení práce (10. 9. 2011) a datum, kdy předmětný zákon vyšel ve Sbírce zákonů (25. 5. 2011).

Autorem zvolený postup při psaní předloženého textu, tedy od obecnějšího úvodního vymezení přestupků a řízení o nich, přes konkrétní popis přestupků (skutkových podstat) v oblasti plynulosti a bezpečnosti silničního provozu, až po závěrečně samostatné přiblížení vlastních profesních zkušeností v popisované oblasti, je i přes výše uvedené zcela logický a pro tento typ práce bezesporu vhodně využitý. V obecné rovině je přitom možno dojít k závěru, že obsahové zpracování předložené práce je v jejích klíčových částech odpovídající a že se autorovi se v zásadě podařilo téma metodologicky řádně pojmout.

Z hlediska práce s prameny je třeba především hodnotit kladně bohaté využití soudní judikatury (zejména Nejvyššího správního soudu), ačkoliv toto využití má místy dosti „nárazový“ charakter. Zatímco v některých částech práce jsou odkazy na příslušnou judikaturu uváděny možná až nadbytečně (zejména úvodní kapitoly), ve stěžejních částech práce bylo možno s judikaturou pracovat více a zejména mnohem podrobněji a důkladněji. Negativem práce v souvislosti s využitím pramenů je především skutečnost, že autor téměř nereflektuje články uveřejněné v odborných periodících, které nepochybně k popisovanému tématu existují a lze je bez větších komplikací dohledat (z autorů lze zmínit kupříkladu vedoucího práce či J. Kněžínka). O nedokonalé práci s prameny (včetně řádných odkazů na takové prameny) svědčí dále například postup autora, který neváhá na str. 56 uvést, že „*Někteří autoři vycházejí z tzv. materiálního pojetí ... Jiní autoři se naproti tomu přiklánějí k formálnímu pojetí*“ aniž by jakéhokoliv konkrétního autora uvedl. Minimálně odkaz na poznámku pod čarou s uvedením jména autora či označením konkrétního pramene se v tomto ohledu nejen nabízí, ale dokonce se nebojím uvedení takového odkazu označit za nutnou součást každého takto formulovaného vědeckého textu.

3. Formální úroveň práce (včetně práce s citacemi a poznámkovým aparátém):

Přihlédneme-li k formálním náležitostem, je práce v zásadě zpracována řádně a v souladu se stanovenými požadavky. Práce sice obsahuje drobné terminologické nedostatky, které ovšem s ohledem na povahu práce (bakalářská) není třeba považovat za významné. Stejně tak práce není zcela prostá drobných překlepů; ty se ovšem naštěstí vyskytují jen výjimečně. Ani z hlediska stylistického není nutno mít k práci zásadnější výhrady.

Za jedno ze zásadních pochybení autora je však třeba jednoznačně označit nesprávnou práci s odkazy, poznámkami pod čarou a citacemi. Uvedená pochybení mají povahu nejen metodologickou (nevhodné využívání, resp. neuvžívání, viz výše), ale především formální. Autor totiž ne vždy postupuje v souladu s příslušnými citačními normami. Nesprávně (a v rámci celé práce dokonce nejednotně!) odkazuje v poznámkách pod čarou jak na literaturu (jména autorů, konkrétní označení stran pramenů), tak na soudní judikaturu (neúplný odkaz, záměna spisové značky a čísla jednacího, neuvedení zdroje). Výše uvedené výhrady přitom přiměřeně platí i pro seznam použité literatury a zdrojů (str. 66 a násl.).

4. Celkové hodnocení práce (včetně naplnění zadání a cíle práce):

Jak již bylo výše uvedeno, lze mít k předkládané práci výhrady jak z hlediska formy, tak z hlediska jejího obsahu, přesto je možno konstatovat, že je zpracována řádně, odpovídá požadavkům kladeným na bakalářské práce, přičemž základní cíle práce a zadání tématu byly naplněny (s drobnou výhradou k samotnému stanovení některých cílů práce, viz bod 1. tohoto posudku).

Autor především díky svým bohatým praktickým zkušenostem prokázal schopnost orientovat se ve zkoumané problematice, byť právě s ohledem na tyto skutečnosti by práci nepochybně slušelo ještě více vlastních kritických závěrů autora případně častější polemika s judikaturou či doktrínou (jak autor postupoval např. na str. 22 - 23). Na některých místech v textu navíc autor poměrně kategoricky konstatuje určité závěry, které lze označit za sporné, a které by tak zasloužily více vlastních právních argumentů případně polemik s názory odlišnými (viz např. otázky k případné diskusi u obhajoby, bod 6. tohoto posudku) Ostatně i v případě bakalářské práce lze od studenta očekávat též úvahy de lege ferenda doplněné o odpovídající právní argumentaci, jejichž častější výskyt by práci jistě také v mnohém ještě více obohatil.

5. Doporučení práce k obhajobě (zda se práce doporučuje či nedoporučuje k obhajobě):

Předloženou bakalářskou práci lze dle mého soudu k obhajobě nepochybně doporučit, ovšem s ohledem na výše nastíněné nedostatky navrhuji její hodnocení známkou dobře. V rámci samotného výsledného hodnocení samozřejmě bude nezbytné zohlednit podobu ústní obhajoby práce ze strany autora.

6. Otázky a připomínky doporučené k rozpravě při obhajobě:

V rámci ústní obhajoby by se autor měl vypořádat s výtkami obsaženými v tomto posudku a samozřejmě by měl být schopen zodpovědět otázky vzešlé z diskuse před zkušební komisí. Z jeho obhajoby by také mělo být zřejmé, že závěry učiněné v práci v písemné podobě je schopen přehledně a srozumitelně formulovat též ústně.

Jako případná témata k diskusi u ústní obhajoby navrhuji:

1) Na str. 26 autor s odkazem na příslušené rozhodnutí Nejvyššího správního soudu uvádí, že v rámci blokového řízení nelze jako opravný prostředek použít obnovu řízení. Tento závěr byl nicméně již zpochybněn jedním ze senátů uvedeného soudu a věc projednává (bude projednávat) rozšířený senát tohoto soudu (sp. zn. 1 As 21/2010, www.nssoud.cz), který dosavadní náhled na tuto problematiku potvrdí nebo jej změní. Autor by měl být schopen uvést argumenty pro i proti oběma možným výkladům a formulovat svůj názor na věc.

2) Uvést, jak autor s odstupem hodnotí změny provedené v dané oblasti zákonem č. 133/2011 Sb.

3) Konkretizovat – zejména z hlediska legislativního – jak si autor představuje (v oblasti přestupků proti bezpečnosti a plynulosti silničního provozu) „moderní, jednoznačně vykladatelnou normu, jejíž přijetí by znemožnilo či alespoň omezilo názorovou nejednotnost napříč odbornou i laickou veřejností, umožňující různé výklady a komentáře...“ (str. 8).

V Plzni dne 6. 1. 2012

Milan Podhrázký